

fabba

1/2018

Hyvä työpaikka

- *Fiksusti enemmän aikaa arkeen*
- *Alkioilla palkitseviin tuloksiin*
- *Suunnittelun kasvun avaimet*

Pesu- ja urituspalvelut - lisää tuotosta ja hyvinvointia

Navetan pesu- ja urituspalveluilla parannat sekä omaa että eläinten turvallisuutta ja hyvinvointia.

Pesupalvelulla vähennät tautipainetta ja palokuormaa, lisäät valoisuutta ja parannat ilmanvaihtoa. Urituspalvelulla ajan kuluessa liukkaiksi muuttuneista lattioida saadaan jälleen turvalliset liikkua.

Puhtaassa ja turvallisessa ympäristössä eläimet tuottavat paremmin. Teemme navettapesut ja uritukset ammattitaidolla, arkirutiineja häiritsemättä.

Lisätietoa Faban kotisivuilta:
<http://www.faba.fi/fi/palvelut>

Kysy lisää ja pyydä tarjous!

Jaakko Rusanen
puh. 040 311 5710
jaakko.rusanen@faba.fi

Osuustoiminta voimistuu

OSUUSTOIMINTAKESKUS PELLERVO teetti viime vuonna TNS Kantarilla laajan osuustoimintatutkimuksen ja tulokset julkaistiin heti alkuvuodesta. Suomalaisten suhtautuminen osuustoimintaan on tutkimuksen mukaan muuttunut selkeästi arvostavaksi ja positiiviseksi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Varsinkin nuorten arvostus osuustoimintaa kohtaan on kasvanut. Faban jäsenet arvostivat osuustoimintaa myös aikaisempaa enemmän ja kokivat saavansa kasvavaa hyötyä Faban toiminnasta.

TULOS OLI MIELLYTTÄVÄ osuen juuri jalostuksen 120 -juhlavuoden alkuun. Jalostus on elänyt hyvin vaiherikkaan ja kehityshakuisen elämän. Matkalla on tapahtunut suuria tunnettuja kehitysharppauksia. Viimeisin kehityshyppy on ollut DNA-pohjaisen genomisen valinnan vallankumous. Tämän tuloksena eläinaines kehittyy nyt alle neljässä vuodessa saman verran kuin aikaisemmin 10 vuodessa. Seuraavaa kehityskaskelta otetaan jo uudenlaisessa alkio-tuotannossa. Myös rehuhyötysuhteen huomioiminen jalostuksessa ratkais-taneen lähivuosina. Tällä kehitysvauhdilla jalostus voi tuntea itsensä varsin nuorekkaaksi.

JALOSTUS ON AINA PERUSTUNUT vahvaan osuustoiminnalliseen ajatte-luun, jota karjatilat toteuttavat yhdessä osuuskuntansa kanssa. Osuuskunta rahoittaa toimintansa markkinoilta, joka takaa tehokkaan toiminnan. Jalos-tustyön perusta on kuitenkin yhteistyö osuuskunnan ja jäsenten kesken.

JÄSENTEN ÄÄNI KUULUU kaikessa toiminnassa. Nytkin on meneillään ja-lostustavoitteen uudistaminen. Viimeksi näin suuri uudistus tehtiin kymmenen vuotta sitten. Uudistuksen perustana ovat maidontuotannon taloudelliset las-kelmat. Näihin laskelmiin perustuen pohditaan, mitä lehmissä pitää kehittää, jotta 10 vuoden päästä eläimet vastaavat haluttua tavoitetta. Laskelmat esi-telttiin maitotilojen edustajille NAVin yhteisessä workshopissa. Taloudellisessa perustassa on kymmenessä vuodessa ehtinyt tapahtua muutoksia useista

välitarkasteluista huolimatta. Ryhmä-töissä maidontuottajat pohtivat tärkeitä, jalostustavoitteeseen vaikuttavia asioita. Näiden mietintöjen pohjalta NAV jatkaa nyt selvitystyötä. Parhaillaan käydään keskustelua maiden sisällä ja kesken eri vaikuttavista tekijöistä. Toukokuussa samat ryhmät kokoontuvat tekemään vielä lopullisia linjavetoja.

FABA ON NYKYISIN paljon muutakin kuin jalostus. Lisääntymistoiminta on vahva perustamme, mutta osuuskun-nassa kasvavat voimakkaasti eläinter-veys-, tuotanto-, ja digitaaliset palvelut. Näistä kaikista lisää sisäsivuilla.

Antti Latva-Rasku

Pasi ja Eeva Alava.

FABAN JÄSENLEHTI

Faba osk
PL 95 (Korpikyläntie 77)
15871 Hollola
Puh. 020 747 2020
Fax 040 381 2284

Toimitusjohtaja
Antti Latva-Rasku
Puh. 020 747 2030
Gsm. 0400 342 039

Tuoteryhmäjohtaja
Marja Eskelinen
Puh. 040 311 5100

Myynti- ja markkinointijohtaja,
päätoimittaja
Tapani Puumala
Puh. 0400 186 128

Markkinointipäällikkö
Eve Jussila
Puh. 043 826 9444

Lehden toimitus
Eveliina Kuukkanen-Vekkei
Puh. 043 825 1468

Sähköpostiosoitteet
etunimi.sukunimi@faba.fi
www.faba.fi

Painopaikka
Punamusta, 2018

Karjasta löytyy myös häivähdys suomenkarjaa. Kyyttö (H.Uurastus x Emmett) on lypsänyt kahden kauden keskituotokseksi 11038 kg.

Hyvä työpaikka

Eeva ja Pasi Alava ovat aina puuttuneet töitä hankaloittaviin epäkohtiin. Hyvin toimiva pihatto, aktiiviset lehmät, kätevä hoitoalue ja pienet apuvälineet, kuten Moocall-poikimasensori, ovat tehneet heidän arjestaan mahdollisimman helppoa ja turvallista.

Teksti Mikko Säynäjäjärvi | Kuvat Jari Kesänen

Eeva ja Pasi Alava aloittivat maidon-
tuotannon elokuussa 2000. Pasi, 42,
kotitalalla oli tuolloin 15-päinen sekakar-
ja. ”Päälukua lähdettiin kasvattamaan
omasta karjasta, Eevan, 37, kotoa tulleista kan-
tavista hiehoista ja lisäksi ostimme myös paljon
vasikoita”, Pasi kertoo.

Uusi 48-paikkainen pihatto valmistui 2003.
”Vuoden päästä lehmiä oli 40. Tuolloin rakennus-
kustannukset olivat melko alhaiset, joten meillä ei
ollut paineita saada navettaa aivan täyteen heti
alussa”, Eeva ja Pasi kertovat.

Parsipaikkoja saatiin tehtyä lisää samojen sei-
nien sisäpuolelle ja robotti hankittiin 2013. Siirty-
minen robottilypsyyn sujui mallikkaasti, eikä yhtään
lehmää tarvinnut poistaa. Alavien navetta on hyvä
esimerkki onnistuneesta siirtymisestä lypsyase-
masta robottilypsyyn.

Ayrshirejä lisää

Eeva ja Pasi arvostavat ayrshirejä ja he haluavat
kasvattaa niiden osuutta. ”Ne ovat aktiivisia pär-
jääjiä. Kaikki ay-hiehot ovat sopeutuneet nopeasti
robottiin”, Eeva toteaa. ”Aktiivisuus on tärkeää,

Tässä
työssä pitää
olla sydän
mukana.

sillä meillä ei robotille ajeta yhtäkään lehmää. Jos ei itse tule, niin saa lähteä. Hyvällä houkutusrehulla saamme kierrot kyllä yleensä onnistumaan”, Pasi jatkaa.

Karjan jalostustavoitteet ovat tasaisuus, robotille sopiva utarerakenne ja keskimääräinen koko. Kovin herkkälypsyisiä ei karjaan haluta. Vetimien koko on nyt tärkein utareen ominaisuus.

Liharotusiemennysten osuutta on kasvatettu jo 30 prosenttiin ja kasvu jatkuu. ”Käytämme tavalista blondi-siementä. Poikimiset ovat olleet todella helppoja. Kaikki risteytysvasikat ja heikoimmat lypsyrotuvasikatkin lähtevät ternivasikoina”, Eeva kertoo. X-Vik-siementä käytetään taas parhaille hiehoille. Näin varmistetaan hyvien lehmävasikoiden saanti.

Tilaukset kätevästi kellon ympäri

Seminologitilaukset on hoidettu jo kauan FabakUTSULLa. ”Se on hyvä. Kaikki tilaukset, lähestymissoitot ja ilmoitukset ovat onnistuneet.

Ayrshiret
ovat aktiivisia
pärjääjiä. Siksi
niiden osuus
saa karjassa
kasvaa.

Hoitoalueen
lukkoaitaan
lisättiin kolme
hoitoparren
sivua. Nyt
hoidot ja muut
toimenpiteet
sujuvat
rauhallisesti.

Eläinlistaus on myös hyödyllinen. Olemme hieman aamu-unista porukkaa, joten usein tilaus hoidetaan jo illalla”, Pasi kertoo.

Tilalla käy useita seminologeja monesta suunnasta. ”Sonnit löytyvät ja homma pelaa. Meillä onnistuisi erottelun ja hoitoparsien ansiosta yksinsiemennyskin hyvin, mutta olemme melkein aina paikalla”, Eeva kertoo.

Moocall-poikimasensori on pieni ja todella hyödyllinen ostos. ”Mustikka-lehmän poikimista oli yöllä seurattu kamerasta ja aamulla väsytti. Eläinlääkäri tuli käymään ja hän mainitsi Moocallin. Samaan aikaan **Taisto** tuli siementämään, ja kuul- >>

Penttilä, Outokumpu

Eeva ja Pasi Alava sekä lapset Niko, 13,
ja Henna, 11.

Pihatto vuodelta 2003, robotti
vuodesta 2013

Peltoa 80 ha vuokramaineen. Kaikki
nurmella

Metsää 30 ha

60 lypsävää, joista holsteineja 60% ja
ayrshirejä 40%

Keskituotos: 10581 - 439 - 4,1 - 362 -
3,3

Navetta- ja peltotyöt hoidetaan
pääosin itse. Apuna on kolmen tilan
yhteinen eläintenhoitaja.

lessaan asiasta hän haki saman tien Moocallin autostaan. Siitä en kyllä luovu, niin varmatoiminen se on", Eeva kertoo.

Työturvallisuutta parhaimmillaan

Robotilta on jo alusta alkaen voitu erotella hoitettavat yksilöt omalle alueelleen. Alue on rajattu nostoportilla ja käytössä on lukkoaidat. Eläinten käsittely oli kuitenkin välillä hankalaa. "Robottikarjassa utareita ei paljon kosketella, joten utarehoitoja tehdessä sekä lehmä että hoitaja ovat vähän hermostuneita", Eeva kertoo.

Eeva ja Pasi halusivat töiden sujuvan yksin ja riskittömästi. Ratkaisu löytyi viime syksynä navetan avajaisissa esitellystä hoitoparresta. Seminologi **Taisto Villmanin** kanssa päädyttiin yksinkertaiseen ja helppoon ratkaisuun. Hoitoalueen lukkoaitaan

**Oi maamme Suomi
(VH Broback x
VH Mota) syntyi
itsenäisyyspäivänä.**

lisättiin kolme hoitoparren sivuaitaa. "Nyt eläimet ovat sivuaitojen välissä ja ketjut estävät sivuttaisiikkeen. Kaikki pysyvät rauhallisina ja hoidot sujuvat mukavasti", Eeva toteaa tyytyväisenä.

Eevalla ja Pasilla ei tällä hetkellä ole laajennussuunnitelmia. He hoitavat navetta- ja peltotyöt pääosin kaksistaan, joten kummallekin riittää sopivasti töitä. Apuna heillä on kolmen tilan yhteinen työntekijä ja tarvittaessa apuvoimia saa lähistöltä. Kuten monilla tiloilla, lasten mielipiteet vaikuttavat laajennuksiin. "He osaavat kertoa omat ajatuksensa muutamien vuosien kuluttua. Tärkeintä on silloin muistaa, että tässä työssä pitää olla sydän mukana", Eeva ja Pasi toteavat. **f**

Faban jäsenet

osuustoimintamyönteisyyden kärjessä

Faban jäsenillä on eniten jäsenyyksiä eri osuustoimintayrityksissä. He myös suhtautuvat osuustoimintaan ja myös Faban toimintaan aiempaa myönteisemmin.

Kaikkein myönteisimmin osuustoimintaan suhtautuvat Faban alle 40-vuotiaat jäsenet ja keskimääräistä suuremmat tilat. Tämä käy ilmi Osuustoimintakeskus Pellervon toimeksiannosta tehdystä laajasta sekä kuluttajille että maataloustuottajille suunnatusta osuustoimintatutkimuksesta.

Faban maidontuotantoa harjoittavista jäsenistä 84 prosenttia kokee jäsenyyden tärkeänä. Omistajuuden tunne ja ihmisistä välittäminen ovat osuustoimintaan voimakkaasti liittyviä tunteita heidän keskuudessaan. Kyselyn perusteella 65 prosenttia Faban jäsenistä kokee, että he saavat jäsenyydestä erittäin tai melko paljon hyötyä. Tulos on kasvanut edelliseen tutkimukseen verrattuna.

Osuuskunnan jäsenyys on tuonut lisäarvoa karjanomista-

jille vakaalla palveluiden ja tuotteiden hinnoittelulla sekä palveluiden tasapuolisena saatavuutena. Jäsenille koituvat edut tulevat korostumaan edelleen heinäkuussa 2017 käyttöön otetun jäsenasiakkaiden bonusjärjestelmän myötä. Se myös vahvistaa entisestään Faban jäsenyyden merkitystä.

Suuren osuustoimintaselvityksen perusteella kävi ilmi, että Faban jäsenet arvostavat osuuskunnan toiminnassa suomalaista omistajuutta, paikallisuutta ja välittämisen kulttuuria. Myös sillä, että osuustoiminnassa ei tavoitella voiton maksimointia, vaan voitonjako tulee tasapuolisesti jäsenten eduksi ja jäsenet ovat keskenään samanarvoisia, on suuri merkitys. Osuustoiminnan etuna nähdään, että osuuskunnassa jäsen voi vaikuttaa yrityksen toimintaan ja olla halutessaan mukana päätöksenteossa. Faban jäsenten valitsema edustajisto ja toimikunnat tuovat vahvan kotieläinryttäjänäkökulman osuuskunnan toimintaan ja kehittämiseen. **f**

Vapautta aikaa

Hiehonave-
tan
vanha
aita
vaihtui
koko
matkalta
lukkoaitaan.

Hannu Hämäläinen korostaa maidontuotannon olevan liiketoimintaa. Hannu myös hoitaa karjan yksin, joten hän on karsinut kaikki ”turhat” työt. Ruokinta on automatisoitu, robotti lypsää, urakoitsija hoitaa peltotyöt, Faban seminologit siementävät ja jalostusasiantuntija tekee FabajASUn.

Teksti Mikko Säynäjäarvi | Kuvat Jari Kesänen

Ulkoistuk-
sella ja
järkeillä
hankinnoilla
on tullut
lisää aikaa.

Hannulla riittää menoja ja perheen asunto on parin kilometrin päässä. Seminologien avustaminen aiheutti ajoittain ylimääräistä ajoa ja sekoitti päiväohjelmaa. Viime vuonna hankittujen Faban hoitokalusteiden ansiosta yksinsiemennys onnistuu nyt hienosti ja Hannu on saanut itselleen lisää aikaa.

Lukkoaitaa koko matkalle

Kalustus aloitettiin huhtikuussa 2017. Hiehonave-
tan vanha puinen etuaita oli tiensä päässä. Hannu etsi useammilta valmistajilta sopivia kalusteita, mutta päätyi Faban myymiin lukkoaitaelementteihin. Niillä korvattiin vanha aita koko matkalta, joten kaikki hiehot voidaan tarvittaessa lukita.

Toiseen päätyyn asennettiin yksi hoitoparren nostettava väliaita. Sen ja vanhojen aitojen avulla voidaan ”niputtaa” kolme hiehoa siemennystä tai hoitoja varten. Vaikka vain yksi siemennettäisiin, kannattaa silti kiinnittää kolme kerrallaan, jotta eläimet ovat rauhallisempia. Lehmille asennettiin robotin vieressä olevaan poikimakarsinaan kolme nousevaa väliaitaa. Näin lehmienkin yksinsiemennys mahdollistui.

Maitomeri Oy, Liperi

Omistaja Hannu Hämäläinen
Perheeseen kuuluvat Hannun vaimo
Minna sekä lapset Juuso, Sofia ja Nikolai

Hiehot 1973 rakennetussa navetassa

Sen rinnalle 2002 valmistunut laajennus

Lypsyasemasta robottiin 2010
Lehmiä 75, joista 70 % holsteineja ja 30 %
ayrshirejä

Keskituotos: 9890 - 399 - 4,0 - 337 - 3,4

Pelto vuokramaineen 98 ha. Kaikki
nurmella. Metsää 60 ha

Peltotyöt on ulkoistettu.
Hannu hoitaa karjan yksin

Tilaukset helposti

Tilalla käy useita seminologeja, mutta seminologi **Anna-Maria Parviainen** vastaa hiehojen tiineystarkastuksista. Tilaukset Hannu on hoitanut FabakUTSulla siitä asti, kun palvelu tuli käyttöön. ”Puhelin on aina mukana ja eläinlistauksesta on helppo tarkistaa tiedot. Tykkään tästä kovasti”, Hannu toteaa.

Jalostusasiantuntija **Terhi Parkkiselle** Hannu on antanut selkeiksi tavoitteiksi robottimaisuuden ja etenkin lypsynopeuden. Robotti on ollut tehokkaassa käytössä. Vuonna 2016 se lypsi 730 000 kiloa ja viime vuonna 750 000 kiloa. Karja siirtyi pois luomutuotannosta 2010 ja sen jälkeen keskituotos on noussut tasaista tahtia.

”Näillä eläinmäärillä ja rakenteilla mennään. Le-divaloja ja parsimattoja on tulossa. Niin ja sitten kesällä Faban pesupojat tulevat pesemään navetan. Siinä yhteydessä voisi harkita myös hiehopihaton uritusta”, Hannu kertoo. **f**

FabaKUTSU – kuin sähköinen siemennyskortti

► FabaKUTSU on älypuhelimien ladattava sovellus, jonka avulla tilaat seminologin näppärästi ja nopeasti. Ohjelmaan on nyt uutena ominaisuutena lisätty tehdyn tilauksen peruuttamismahdollisuus. FabaKUTSUn monikäyttöisyyttä lisää se, että ohjelma toimii myös sähköisenä ”siemennyskorttina”. Sovelluksesta näet käytetyt sonnit sekä saat listan siemennettävistä tai tarkastettavista eläimistä. **Ota uudistettu FabaKUTSU käyttöön osoitteessa: <https://app.faba.fi>**

Verkkokaupan tuotevahti ilmoittaa annosten saapumisesta

FABAN VERKKOKAUPPAAN (<https://webshop.faba.fi/>) on lisätty uutena ominaisuutena tuotevahti. Kun tuotevahti on aktivoitu, ilmoittaa järjestelmä sähköpostitse halutun tuotteen saapumisesta verkkokauppaan. Tuotevahti aktivoidaan seuraavasti:

- etsi haluamasi sonni ja paina OSTA
- annosten ollessa tilapäisesti loppu, ilmestyy sonnin hinnan perään ”AKTIVOI TUOTEVAHTI”-laatikko → Klikkaa laatikkoa, jonka jälkeen tuotevahti on aktivoituna ko. sonnin osalta.

Kun tuotetta on taas saatavilla, saat sähköpostiisi tiedon sen saapumisesta ja linkin, josta pääset tekemään tilauksen. Tuotevahteja voi asettaa useita ja jokaisesta tuotteesta tulee erillinen oma ilmoituksensa, kun tuote on tilattavissa.

Viis *virkaa*

Seminologi **Taisto Villman** on monen homman mies. Hän viihtyy asiakkaidensa kanssa ja hän on lähtenyt innolla mukaan uusien palvelujen kehittämiseen. Ei olekaan ihme, että hän sanoo töihin lähdön olevan kivaa.

Teksti Mikko Säynäjarvi | Kuva Jari Kesänen

Taisto, 58, on kotoisin Juuasta. ”Meitä oli seitsemän pientä sisarusta, kun isämme kuoli. Jäimme kuitenkin kotitalallemme ja eteenpäin mentiin. Työt ja koneet tulivat tutuiksi, mutta uusi ammatti oli hankittava. Vuonna 1989 aloitinkin seminologina Kontiolahdella”, Taisto kertoo.

Hedelmällisyyttä ja alkioita

Uusi ammatti sopi ulospäin suuntautuneelle ja asiakkaiden kanssa hyvin toimeen tulevalle Taistolle. Siemennysten rinnalla hedelmällisyysneuvonnasta tuli yhä tärkeämpää. ”Tiineystarkastuksia olen tehnyt paljon alusta alkaen ja olen nähnyt niiden suuren hyödyn. Fabahelmi-palvelu on tehnyt työstä entistä suunnitelmallisempaa. Faban seminologi ja Emovetin eläinlääkärien yhteistyö jatkaa hyvää kehitystä”, Taisto toteaa.

Taisto osallistui Suomen ensimmäiselle alkionsiirtokurssille. ”Alkioiden teho näkyi nopeasti etenkin holstein-karjoissa. Tänäpä meillä on käytössä genomitestaus ja tehokas alkio tuotanto, joten kaikilla on mahdollisuudet valtavaan edistykseen pienin kustannuksin”, Taisto kertoo.

Toimivia ratkaisuja

Varsinainen lempilapsi on FabaNEXT-palvelu, jonka kehittäessä hän on ollut mukana alusta alkaen. Taisto on aina kiinnittänyt huomiota eläinten kulkureitteihin ja aitaratkaisuihin. ”Paljon on edistytty. Uusissa navetoissa asiat alkavat olla pääosin kunnossa. Vielä kun saataisiin erottealueille lisää makuuparsia”, Taisto toivoo.

Toimen miehenä Taistolle kasaantuu hommia. ”Viis virkaa, kuus nälkää”, Taisto naurahtaa. Nyt hänen uusin tehtävänsä on pitää yhteyttä emolehmäkasvattajiin. Siemennysten ja tiineystarkastuksen lisäksi emokarjoissa on tarvetta hoitolusteille, alkioille ja teknisille apuvälineille, kuten Moocall-poikimasensorille.

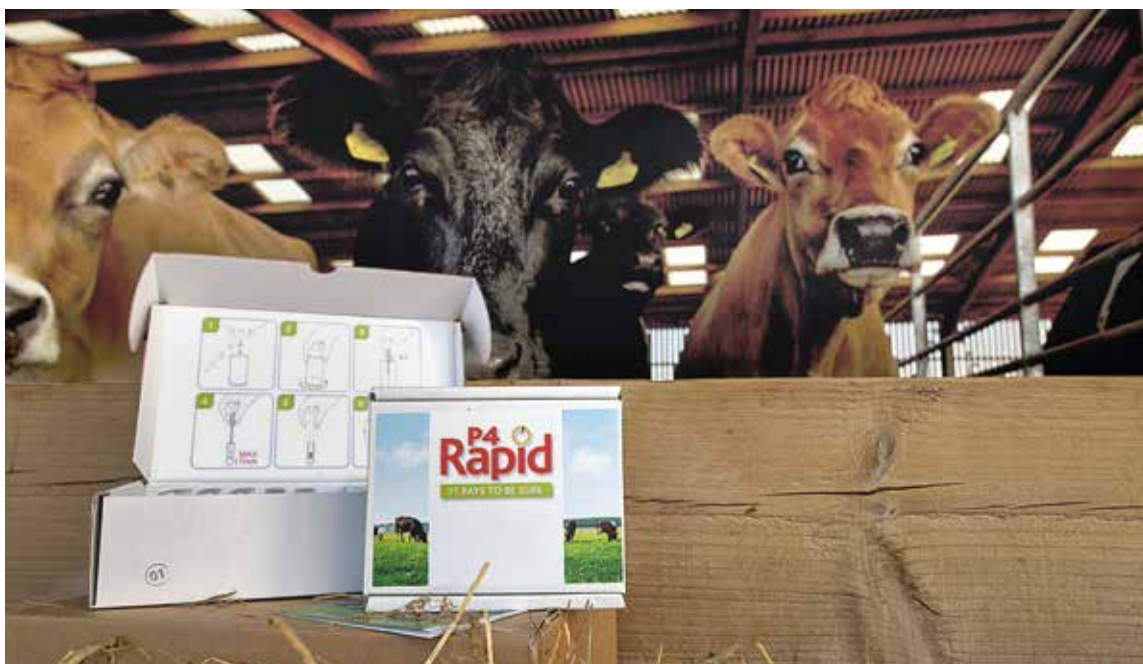

Luonnon antimia

Taisto asuu vaimonsa ja nuorimman tyttärensä kanssa Joensuussa. Kolme lasta on jo lähtenyt maailmalle. Kolme lastenlasta asuu lähistöllä, joten Taistolla riittää edelleen puuhaa lasten kanssa.

”Vaimon kanssa hiihdetään ja vaelletaan. Kasvi- ja etenkin marjastus ovat minulle tosi tärkeitä. Tältä talvelta jäi remonttihommien takia verkot laskematta. Onhan noita vaikka mitä, kun vaan kerkeää”, Taisto toteaa vapaa-ajan askareistaan ja harrastuksistaan. **f**

Kiimassa vai ei?

Varmista P4 Rapid -progesteronitestillä

Progesteronitestaaminen on näppärä keino kiiman varmistamiseen. Epäsäännöllisissä kiimoissa progesteronitaso kertoo, milloin kyseessä on kiima. Progesteronitestin avulla voidaan myös varmistaa, onko hedelmällisyshoito tehonnut. Oikean siemennysajan kohdan mahdollisimman tarkalla määrittelyllä on taloudellinen vaikutus – progesteronitestaus kannattaa siis ottaa tavaksi. P4-pikatesti mittaa maidosta viidessä minuutissa progesteroni-hormonin pitoisuuden ja kertoo havainnollisesti, onko lehmä kiimassa.

Eläin on siemennetty, mutta vaikuttaa tulevan uuteen kiimaan 3 tai 6 viikon kuluttua. Kiiman oireita on, mutta se ei hypi eivätkä toiset hypi sen selkään. Kannattaako siementää?

– Epäsäännölliset kiimat suosittelen varmistamaan P4-testillä, se on helppo ja nopea tapa selvittää, onko eläin kiimassa. Jos testin tulos näyttää, että progesteronitaso on korkea (testissä yksi viiva), eläintä ei siemennetä mutta sitä seurailaan. Jos progesteronitaso taas on matala, P4-testissä näkyy kaksi viivaa. Tällöin eläin on kiimassa ja se siemennetään.

seminologi Mirja Leskinen

Miten selvitan hedelmällisyshoidon onnistumisen?

Seminologi, HELMI-asiantuntija Eija Korhonen vinkkaa selvittämään P4-testillä hoidon onnistumisen:

P4-testi kannattaa ottaa 10 päivän kuluttua hoidosta. Jos progesteronitaso on korkea (testissä yksi viiva), hoito on tehonnut. Jos taso on matala ja testissä kaksi viivaa, on mahdollista, että eläin saattaa tulla kiimaan juuri 10. päivänä hoidon jälkeen ja progesteroni siksi matalalla. Tällöin testi kannattaa uusia 10 päivää hoidon jälkeisestä siemennyksestä. Jos eläin ei näytä kiimaa, hedelmällisyshoito on uusittava.

Yleensä eläin tulee kiimaan noin 3 viikon kuluttua hedelmällisyshoidosta. Hoito on voinut tehotta, vaikka eläin tulisikin kiimaan aiemmin. Eläin siemennetään hoidon jälkeiseen kiimaan ja 10 päivää siemennyksen jälkeen otetaan progesteronitesti. Jos progesteronitaso on matala, otetaan yhteys eläinlääkäriin hoidon mahdolliseksi uusimiseksi. Jos hoitona on ollut hormoni-injektio, niin ohje ei sovellu kierukkahoidon jälkeen.

Boliflash Fertil

– vahvemmat kiimat, helpommat tiinehtymiset

OIKEA-AIKAISEN SIEMENNYKSEN lisäksi ruokinta, energiatasapaino ja hyvä terveys ovat kriittisiä tekijöitä ensikoiden tiinehtymiselle. Faban tuotevalikoima on täydentynyt Boliflash Fertil-valmisteella, joka vahvistaa kiimaa ja tukee eläinten tiinehtymistä.

Optimoitu hivenaine- ja vitamiinisäily

Boliflash Fertil sisältää lisääntymisessä tarvittavia välttämättömiä hivenaineita ja vitamiineja, joita ovat mm. kupari, mangaani, sinkki, seleeni, jodi, A- ja E-vitamiinit. Hivenaineet ja vitamiinit ovat Fertilissä suojatussa muodossa, minkä vaikutuksesta ne imeytyvät paremmin pötsin läpi eläimen käyttöön.

Boliflash Fertil tulee myyntiin Faban verkkokauppaan ja hedelmällisyysasiantuntijoille maaliskuun lopussa.

Parhaat tulokset on saatu ensikoilla

- tiineystulokset ovat olleet 9,1 % paremmat kuin ensikoilla, jotka eivät saaneet Boliflash Fertiliä
- tiinehtymisen onnistuminen 1. siemennyksestä on ollut 44 % parempi kuin ensikoilla, jotka eivät saaneet Boliflash Fertiliä
- poikimaväli 14 päivää lyhyempi kuin ensikoilla, jotka eivät saaneet Boliflash Fertiliä

Yllä olevien Irlannista saatujen tulosten lisäksi, tuote on ollut testauksessa Suomessa kuudella maatilalla.

Tuplasiemennys eri sonneilla?

Varmista isyys Fabalabin polveutumismäärityksellä

VASIKAN POLVEUTUMISESTA voi olla joskus epävarmuutta, kun useampi lehmä poikii samaan aikaan. Epäselvyyttä polveutumisesta voi olla myös, kun eri sonneilla tuplataan samaan kiimaan tai kun emolehmälaumaa astui kesän aikana kaksi eri sonnia. Polveutumisen varmistaaksesi, voit tilata Fabalabin vasikalle polveutumismäärityksen.

Polveutumismäärityksen menetelmä on vuoden vaihteessa uudistettu siten, että se käyttää samoja SNP-merkkejä (Single Nucleotide Polymorphism) kuin genomiarvostelussa. Nyt käytössä oleva genomilatu sisältää ICARin määrittelemät SNP-merkit, joita vaaditaan virallisessa polveutumismäärityksessä. Vasikan polveutuminen varmistuu myös genomitestauksen yhteydessä, jos vanhempi on genomitettu ja sen SNP-merkit on tallennettu SNP-polveutumistietokantaan.

Polveutumismäärityksen luotettavuus on noin 99 %, kun molempien vanhempien DNA-

tiedot ovat saatavilla. SNP-polveutuminen pohjautuu genomitestaamiseen, joten vanhempia voidaan etsiä kaikkien genomitettujen eläinten joukosta.

Polveutumismäärityksen hinta on 29,10 e / määritetty näyte (alv 0 %).

Lisätietoja fabalab@fabalab.fi tai puh. 043 825 1003

Kokonaisjalostusarvo NTM uudistuu vuoden 2018 aikana

UUDESTA 2008 lähtien

pohjoismaiset lypsykarjarotujen jalostusohjelmat ovat käyttäneet eläinvalintojen työkaluna yhteistä kokonaisjalostusarvoa NTM:ää. Tätä yhteistä jalostustavoitetta on matkan varrella tuunattu uusilla osa-ominaisuuksilla (sorkkaterveys, nuorkarjan elinvoima), kun näille oli saatu luotua toimiva jalostusarvojen laskentajärjestelmä.

Kuluneen vuosikymmenen aikana on tapahtunut useita eri muutoksia, joilla on vaikutusta jalostusohjelmaan ja -tavoitteisiin. Näitä muutoksia ovat mm. genominen valinta, taloudellisten arvojen muutokset (maidon hinta, lääkintäkustannukset jne.), sukupuolilajitellun siemenen käyttö, liharoturitistysten käytön lisääntyminen, lehmien kestävyys paraneminen ja niin edelleen. NTM:n uudistusprosessin aikataulu:

- joulukuu 2017: keskustelua meijeriteollisuuden ja edunvalvonnan kanssa siitä, millaista lehmää suomalainen maidontuottaja tarvitsee kymmenen vuoden kuluttua
- 18.1. NAV-workshop uudistuvan NTM:n taustalaskelmien perusteista
- 14.2. Jalostusvaliokunnan kokous
- Keskustelua ja kannanottoja eri sidosryhmien kanssa sekä kotimaassa että pohjoismaisesti
- huhtikuu 2018: Faban edustajiston kokouksen kannanotto
- 24.5. NAV-workshop, jossa haetaan yhteispohjoismaista näkemystä NTM:n uudistuksesta ehdotettavaksi NAVin hallitukselle
- elokuu 2018: NAVin hallituksen päätös NTM:n uudistumisesta
- marraskuu 2018: uudistunut NTM otetaan käyttöön jalostusarvostelussa

Nyt on aika haastaa suomalaiset karjanomistajat mukaan keskusteluun jalostustavoitteista, joilla tulevaisuuden lehmä tehdään. Millaisia tulevaisuuden trendejä pitää huomioida jalostustavoitteen muodostamisessa? Tulkaa mukaan keskusteluun! Nostakaa aihe rohkeasti esiin, kun karjanomistajat tapaavat porukalla.

Faba edustaa suomalaisten lypsykarjanomistajien ääntä pohjoismaisessa NAV-pöydässä. Lypsyrotujen jalostusvaliokunta työskentelee kevättalven ajan näkemysten kirkastamiseksi ja vie terveiset sekä ruotsalaisille että tanskalaisille sisarjärjestöille ja toukokuun NAV-workshoppiin.

Ehdotuksia ja kommentteja ottavat vastaan lypsyrotujen jalostusvaliokunnan jäsenet (yhteystiedot: www.faba.fi/yhteystiedot) sekä valiokunnan sihteeri Pirkko Taurén (pirkko.tauren@faba.fi)

Lypsikit Livenä
22.-23.8.2018
Kaakkois-Suomen
alueella

Merkitse päivät
nyt jo kalenteriin!

OKRA
Maatalous-
näyttely
4.-7.7.2018
Oripäässä

Uutuus: Screenix – vesipohjainen puhdistuspyyhe

Screenix on nopea, tehokas ja hellävarainen puhdistuspyyhe moniin päivittäisiin desinfiointitarpeisiin. Täysin alkoholiton pyyhe tehoaa nopeasti ja laaja-alaisesti useimpiin bakteerilajeihin, viruksiin sekä sieniin. Tuote ei ole sisällä väriaineita eikä hajusteita ja on 100% biohajoava. Screenix on tilattavissa Faban verkkokaupasta:

”Screenix -desinfiointipyyhkeet ovat mukavia käyttää. Ei minkäänlaista hajua ja ihoni tuntuu kestävästi niiltä hyvin. Tehoakin on, vaikutusaika vähintään 1 minuutti”, Emovetin eläinlääkäri Seija Vahtiala

EmoJASU – *emokarjan tärkein suunnitelma*

SUUNNITELMALLISUUS on avainasia myös emokarjojen kehittämisessä. Onnistuneet paritussuunnitelmat ja sukusiitoksen välttäminen ovat aina perustana menestyksen rakentamisessa. Kuitenkin jokainen, joka on tehnyt suunnitelmia sukutauluja ja indeksejä vertailemalla tietää, että vähänkään suuremmassa karjassa työmäärä on valtava.

Emolehmäkarjoihin valmistui keväällä 2017 kauan odotettu palvelu – EmoJASU. EmoJASU on suunnitelma karjasi paritus- ja siemennysryhmistä sekä mahdollisista alkionsiirroista. Teettämällä EmoJASUn, saat käteesi listat astutus- ja siemennysryhmistä siten, että karjakohtaiset kehitystavoitteet ovat huomioituina ja sukusiitos pysyy kurissa. Saat EmoJASUn tilallesi Faban emolehmäasiantuntijalta.

Kysy lisää jo tänään:

Eija Rantanen p. 0400 614 044, Uusimaa ja Varsinais-Suomi

Päivi Anttila p. 040 7533 544, Häme

Anna Greta-Hjerpe, p. 040 3115 830, Satakunta, Etelä- ja Keski-Pohjanmaa

Tero Mustonen, p. 0400 614 078, Muu Suomi

Moocall HEAT *varmistaa tiineydet ja poikimisajankohdat*

TIEDÄTKÖ, MILLOIN EMOSI OVAT KANTAVIA? Osaatko arvioida poikimisajankohdan? Moocall HEAT auttaa varmistamaan emojen tiineydet ja selvittämään poikimisajankohdat.

► Moocall HEAT tunnistaa kiimat seuraamalla sonnin käyttäytymistä ja lehmien kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta. Sonnin kaulaan asetettava kaulapanta-anturi mittaa sonnin ja lehmien välistä etäisyyttä emojen korvamerkkiantureiden kautta. Kaulapanta-anturi mittaa myös astumiskerrat sekä puolittaiset astumiset. Laitteen tunnistamasta kiimasta tulee tekstiviesti-ilmoitus ja samalla tiedot tallentuvat myös mobiilisovellukseen. Seuraavalla kiimakierrolla nähdään, uusiiko kiima. Jos tekstiviesti-ilmoitus kiimasta tulee uudestaan, eläin ei ole vielä tiineenä. Jos viestiä ei tule, eläin merkitään sovelluksessa kantavaksi ja sille lasketaan poikimispäivä.

► Mobiilisovelluksen kautta saat tiedon kaikista kantavista sekä seuraavan 7 päivän aikana poikivista emoista. Jos poikimistiedot on lisätty sovellukseen, on käytettävissä myös tiedot viimeisten 90 päivän aikana poikineista eläimistä.

► Kaulapanta-anturi voi olla sonnilla yhtäjaksoisesti 8 viikon ajan, jonka jälkeen se on ladattava. Käyttöikä kaulapanta-anturille on viisi vuotta.

Moocall HEAT:n hinta on 1330 € + alv 24 % sisältäen kaulapanta-anturin ja 50 korvamerkkiä.

Vuosimaksu on 285 € + alv 24%, joka ensimmäisenä vuonna sisältyy laitteen ostohintaan.

Emoja karjaan X-lajitellulla siemenellä

HALUATKO KARJAASI LISÄÄ EMOJA? Kun käytät x-lajiteltuja liharotuannoksia, noin 90 % syntyvistä vasikoista on lehmävasikoita. Varteenotettava vaihtoehto, eikö totta!

Tilaa annokset jo tänään Faban verkkokaupasta (webshop.faba.fi), sillä nämä myydään kevään siemennyskauden alkaessa nopeasti loppuun.

VB Maxon, jota nyt
saatavilla myös
x-lajiteltuna.

Nimi	Rotu	Kknro	Annokset varastossa
Vesterhaab David P.	LI	85939	6
VB Linde General	SI	86537	18
VB Lucky	CH	82000	19
Engkjaer Get It	LI	85975	26
VB Usain	AB	87503	29
VB Ulster	SI	86584	31
Camus Beaver	SI	86547	34
VB Slågård Pollet Ingmar	LI	85989	40
Stenbakkens Krälle P	SI	86580	40
Bakkens P Gigolo	LI	85967	51
VB Maxon	CH	82004	50

Annosmäärät ajettu 25.1., muutokset mahdollisia.

Tiineystarkastus tai siemennys – tilaa seminologi!

Tilaaminen on helppoa ja sen voi tehdä lähes milloin vain.

- ▶ Voit tilata seminologin soittamalla alueesi päivystysnumeroon, aamuisin klo. 07.00-08.00. Lisäksi jälkipäivystys palvelee aina klo 10.00 saakka.
- ▶ Tilauksen voi tehdä myös FabakUTSU -mobiilisovelluksen kautta. Maksuton ja luotettava palvelu toimii selainpohjaisesti ja on käytettävissä kaikilla älypuhelimilla, tableteilla, kannettavilla tietokoneilla sekä PC:llä.
- ▶ Lataa sovellus käyttöösi täältä: <https://app.faba.fi>
- ▶ HUOM! FabakUTSUn kautta tulevien tilausten eteenpäinvienti vaatii mm. karjan sijaintitiedon. Jos olet tehnyt aikaisemmin siemennystilauksen Faballe esimerkiksi puhelimella, ovat tarvittavat tiedot olemassa. Jos et ole aikaisemmin tehnyt tilausta, kannattaa ensimmäisellä kerralla soittaa päivystykseen.

▶ Päivystysnumerot ja tarkemmat tilausohjeet löydät tästä:

Alkiot palkitsevat

Kirsti ja Taisto Hurvilla on jo yli 20 vuoden kokemus alkionsiirroista ja huuhteluista. Alkiot ovat synnyttäneet positiivisen kierteen. Heidän karjastaan on valittu jalostukseen lukuisia sonneja ja huippuhiehoja. Myös myyntiin on riittänyt hiehoja ja liharotusiemennysten osuutta on voitu nostaa. Hyvät alkiotulokset ovat myös palkinneet henkisesti.

”Karjoissa on paljon huonoja lehmiä. Niiden määrää voisi vähentää hurjasti alkioita ostamalla. Laatuun suhteutettuna alkiot eivät maksa juuri mitään. Siirtämiseenkään ei liity mitään mystiikkaa. Se on yhtä helppoa kuin siementäminen”, **Kirsti ja Taisto** toteavat.

Heidän aloittaessaan alkioitoiminta oli vielä lapsenkengissä, eikä huuhtelueläinten valinta ollut kovinkaan ankaraa. ”Vuonna 2001 syntyneestä Paletista alkoi selvä nousu ja yhdeksän vuotta nuorempi Asmo Helpi on jo kovaa tasoa. Sen syntymän jälkeen genomitestaus on yleistynyt ja alkioitoiminta on mennyt taas valtavasti eteenpäin”, Taisto kuvaa kehitystä.

Uusi tähti

Huiput poikivat huippuja, joten ei ole ihme, että karjassa on jälleen uusi tähti. Helpin tyttärentyttä Osmankäämi, gNTM +33, on tällä hetkellä genomiarvoltaan paras VR Hilbertin tytär. Osmankäämin huuhtelut alkavat sen tultua vuoden ikään toukokuun alussa.

Aiemmin kaikki VikingGeneticsin valitsemat hiehot ovat siirtyneet huuhtelujen ajaksi asemalle, mutta nyt Osmankäämi jäi kotiin. Uudet terveystarkastukset eivät salli hiehojen paluuta kotitalalle. Ensimmäinen huuhtelu on VikingGeneticsin sopimushuuhtelu ja toinen huuhtelu tehdään oman karjan tarpeisiin. Jälkimmäiseen huuhtelusiemennykseen käytetään X-Vik-siementä.

Hyvää kaikille

Tilalla käy useita seminologeja, mutta alkionsiirtoseminologi **Maarit Ikonen** hoitaa valtaosan siirroista. Hän myös auttaa Kirstiä alkiovalinnoissa. ”Aina välillä sanon Maaritille, että katsotaanpas muutama alkio. Alkiot ovat aina hyviä, mutta omien jalostustavoitteiden ja sukujen vuoksi valintaa pitää mahdollisuuksien mukaan tehdä”, Kirsti kertoo.

”Huono hieho on painajainen. Se ei joko poi’i helpolla tai siitä ei tule maitoa tai sitten utare menee pilalle. Sellaisia ei kukaan halua kasvattaa. Nykyään ei niin onneksi tarvitse tehdä. Hyvät ja huonot löytyvät genomitestillä. Ja jos omasta karjasta ei hyviä löydy, niin alkioilla niitä saa varmasti”, Kirsti toteaa lopuksi. **f**

Mikko Säynäjäarvi

Osmankäämi puolivuotiaana.

TEIJA HELLBERG

Taisto ja Kirsti Hurvi.

Päivän siemennyksiin seminologi Satu Ihalainen käytti ”lähisonneja”. Neelalle (VR Umbro x VR Cigar) oli valittu tilan oma kasvatti VR Carolus ja Neiti (VR Hel P x Buckarby) puolestaan siemennettiin Mänkin karjasta lähteneellä VR Urjalalla.

Harju, Ypäjä

Omistajat Kirsti ja Taisto Hurvi. Aikuiset lapset, Teija ja Pauli, asuvat muualla

Kahdesti laajennettu porsinavetta vuodelta 1979

Hiehopihatto vuodelta 2007

Pääosin ayrshireä, noin 1/6 holsteinia

Keskituotos 62: 10 089 kg EKM

Jalostustavoitteet: tuotos ja pitoisuudet, holsteineilla maltillinen koko

Tie huipulle on auki

ALKIOT OVAT NOPEIN TIE TULOSSIIN. Ne avaavat kaikille karjanomistajille mahdollisuudet saada omaan karjaan huippueläimiä edullisesti ja helposti. Ei olekaan ihme, että alkioiden kysyntä kasvaa jatkuvasti. Hollolan asema yhdessä LUKEn kanssa ovat valmiina alkioiden läpimurtovuoteen.

Helmikuussa VikingGeneticsin asemalla Hollolassa oli noin 90 hiehoa. Jalostusohjelma-alkioita tuotettiin noin 40 hiehosta ja ensimmäisten X-alkioiden tuotanto aloitettiin viiden hiehon voimin. LUKEn uusi alkiolaboratorio valmistui tammi-kuun alussa ja Hollolaan asennettiin lisää huuhteluparsia.

Tehokasta uudistusta X-alkioilla

Sukupuolilajiteltuja X-alkioita tuotetaan ayrshire- ja holstein-roduista. Tulevaisuudessa toivottavasti myös jersey-hiehoja saadaan tuotantoon. Jalostusasiantuntijamme suunnittelevat kiinnostavia parituksia karjanomistajien toiveiden mukaan. X-alkiot sopivat muun muassa tehokkaaseen uudistukseen. Ne käyvät loistavasti laajentajille ja rodun vaihtajille. Alkiot ovat lisäksi eläintautien puolesta turvallisia.

Ensimmäisiä X-alkioita suunniteltiin tuotettavaksi seuraavista yhdistelmistä:

Nasta

(VR Viper x VR Boxer) x

VR Hashtag, gNTM +28

- tuotosta
- pitoisuuksia
- kestävyyttä

Naseva

(VR Vanilj x VR Haiku) x

VR Filur, gNTM +30

- lypsettävyyttä
- erinomainen vetimien sijainti ja kookkaat vetimet
- hyvää luonnetta

Nappis (VH Bolus x Bube) x

Chavor, gNTM +24

- hyvää luonnetta
- rakennetta
- utareterveyttä
- tuotosta ja pitoisuuksia

Nelli (VH Liftoff x Lastyear) x

VH Baylor, gNTM +35

- rakennetta
- tuotosta
- lypsettävyyttä

Näppäri (VH Mick x

VH Gregor) x **Review**,

gNTM +33

- kestävyyttä
- utareterveyttä
- tasaista rakennetta
- erinomainen vetimien sijainti
- hedelmällisyyttä

Heikkilän Nappis on mukana X-alkiotuotantoon suunnitelluissa yhdistelmissä.

Hollolassa oli helmikuussa noin 90 hiehoa. Kuvassa P Nättineiti ja M Mieli.

Parasta ainesta kaikkien ulottuvilla

JALOSTUSOHJELMA-ALKIOT edustavat rotunsa ehdotonta kärkeä. Niiden vanhemmat ovat hyvin nuoria, lähes aina alle vuoden ikäisiä, ja jalostusarvoiltaan VikingGeneticsin jalostusohjelmien parhaita yksilöitä. Tästä uudemmaa genetiikkaa ei ole muuten tarjolla.

Alkiot myydään joko tuoreina tai pakastettuina. Tuorealkiota voidaan

kuljettaa kaikkialle Suomeen yön yli -kuljetuksilla. Seuraavana päivänä tehtyjen siirtojen tiineystulokset ovat olleet hyviä.

Jalostusohjelma-alkiot ovat kaikkien tuotoseurantatilojen ostettavissa. Ainoa ehto on VikingGeneticsin myyntiehtojen hyväksyminen. Nimensä mukaisesti alkioilla halutaan tuottaa uusia

>>

X-alkiot
400 €
pakastettuina

**Jalostusohjelma-
alkiot**
150 € tuoreena
250 € pakastettuna

Hintoihin
lisätään alv 24%

huippuja jalostusohjelmaan, joten VikingGeneticsillä on vasikan ostotai huuhtelu-oikeus. Pakastetut alkiot kannattaa siirtää mahdollisimman nopeasti, sillä se parantaa vasikan myyntimahdollisuuksia.

Helmikuussa alkiotuotannossa olivat mukana mm.

Ooppera

(VR Bari x VR Vimputa), gNTM +26

Onneli

(VR Vals x VR Esko), gNTM +24

Onnikka

(VR Hel P x VR Fergus), gNTM +20.
Onnikka on heterotsygoottinupo

NylonBeat

(Brentano x VH Miracle) gNTM +29

Octopussy

(VH McGraph x VH Starman), gNTM +25

Oregano

(VH Odsen x Balisto), gNTM +29

Myytävät alkiot ja tietoa tulevista huuhteluista löydät Faban kotisivuilta www.faba.fi/fi/palvelut/alkiot

Faban asiantuntijat voivat hoitaa alkioden ostot ja huolehtia, että alkioita on jatkuvasti siirrettäväksi. Alkionsiirtoseminologit siirtävät kaikkina työpäivinä. Siirrot tallennetaan tietokantaan ja tiedot ovat mukana kaikissa ohjelmissa sekä karjan tunnusluvuissa. Faban alkioeläinlääkärit ja alkionsiirtoseminologit kertovat sinulle mielellään lisää alkioden huijista mahdollisuuksista. **f**

Terveys on *geeneissä*

Suomessa on kerätty määrätietoisesti vuosikymmenien ajan karjojen terveystietoja. Hoitotietoihin perustuvan terveystietojen tulokset näkyvät yhä terveempänä karjana.

PARHAAT TERVEYSSONNIT löytyvät FabaTerve^{VG}-sonniryhmästä ja VikingDefenceTM-tuotemerkin avulla. Molemmat perustuvat meille tuttuihin utareterveys-, sorkkaterveys-, muut hoidot-, hedelmällisyys- ja kestävyysindekseihin.

Yhä luotettavampia indeksejä

VikingGeneticsin pohjoismainen jalostusohjelma on hyödyntänyt jo yli 30 vuotta lehmien terveystietoja. Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa on maailman kattavin tiedonkeruujärjestelmä. Näiden tietojen avulla on voitu laskea erittäin luotettavia terveysominaisuuksien jalostusarvoja. Näiden laskennasta ja kehittämisestä vastaa NAV (Nordic Cattle Genetic Evaluation).

Helmikuussa 2018 arvosteluvarmuudet kasvoivat entisestään. Naaraat otettiin nyt mukaan poikimaominaisuuksien, hedelmällisyyden, sorkkaterveyden, muiden hoitojen ja kestävyuden laskennassa käytettävään referenssiryhmään.

Eettistä maidontuotantoa

Olemme jalostaneet terveyttä jo pitkään, mutta maailmalla tilanne on toinen. Terveystietoja on kerätty hajanaisesti ja pieniä määriä. Monessa maassa antibioottien käyttö on runsasta ja niistä on tullut kasvava ongelma.

Useat ihmisten ja eläinten taudit ovat kehittyneet antibiooteille vastustuskykyisiksi.

VikingDefenceTM-ratkaisu tarjoaa mahdollisuuden vähentää lypsyrotuisten nautojen riskiä sairastua yleisesti antibiooteilla hoidettaviin sairauksiin. Perinnöllisesti parhaiden sorkka-, utare-, aineenvaihdunta- ja lisääntymissairauksia

vastustavien sonnien käyttö on kestävä ja eettistä maidontuotantoa. **f**

Mäntymäki Mty, Parkano

Omistajat Tuija ja Kaj sekä heidän lapsensa Juho-Pekka, Elina ja Henri Mäntylä

Lehmiä 224. Rotujakauma 50 % ayrshire, 50 % holstein. Hiehoja 179

SenseTime Premium
korvamerkkiantureilla
Poikimaväli 379 vrk
1,5 siemennystä/tiineys

SenseTime on yhtä hyvä kuin pätevä karjanhoitaja

”JA LISÄKSI SE VALVOO 24/7”, kertoo Mäntymäki mty:n **Juho-Pekka Mäntylä** tyytyväisenä. ”SenseTime on meille tärkeä apuväline. Kun karjakoko kasvaa, omat silmät eivät tahdo ehtiä havaita kaikkea. Järjestelmän avulla saan heti tiedon, jos eläin ei voi hyvin. Ensin vähenee märehtiminen ja syönti sen jälkeen, mikä on usein merkki eläimen sairastumisesta.”

Erityisesti tarkkailtavana on vastapoikineiden ryhmä. ”Jos huomaa märehtimisen laskeneen, katson saman tien, onko maitomäärä vähentynyt. Jos on, otan eläimen hoitotoimenpiteiden kohteeksi. Ketoosilta on monissa tapauksissa vältytty”, Juho-Pekka toteaa.

Apuna aperuokinnan optimoinnissa

SenseTimen toiminnot voi valita tilan tarpeiden mukaan kolmesta eri tasosta. Startissa on kiimojen seuranta ja Prossa sen lisäksi märehtimisen, terveyden sekä vastapoikineiden ryhmän seuranta. Premium-tasossa on edellä mainittujen ominaisuuksien lisäksi myös ryhmän rutiinien sekä lämpöstressin seuranta. Mäntymäki mty:llä on ollut käytössä Premium marraskuun alusta alkaen ja siitä on ollut erityistä hyötyä aperuokinnassa. Ryhmän märehtimisen tason lasku kertoo appeen laadusta ja sen vaihteluista, mikä auttaa koostumuksen säätelyä.

Korvamerkkianturit helpompia kuin pannat

Tilalla nykyisin hiehojen kiimoja vahtivan Heatimen kanssa on käytetty kaulapanta-antureita. Lyp-

sylehmillä käytössä olevan SenseTimen kanssa on kuitenkin siirrytty korvamerkkiantureihin. Korvamerkit kiinnitetään lehmillä ennen poikimista. ”Korvamerkkien laitto lehmillä on helppoa ja vie vähemmän aikaa kuin pantojen siirtely eläimeltä toiselle. Ja anturi on korvassa aina, jolloin SenseTimestä saa suurimman hyödyn”, kertoo Juho-Pekka Mäntylä.

Automaattinen siemennystilaus

SenseTimen avulla siemennystilauksetkin voi automatisoida. SenseTime lähettää tiedot kiimahälytyksistä suoraan Faban siemennystilaukseen ja seminologi saapuu tilalle siementämään. ”Tämä vaihtoehto on sen verran mielenkiintoinen, että laitetaan harkintaan”, Juho-Pekka innostuu. **f**

Marjut Suontausta

SenseTime

- ▶ pannoilla tai korvamerkeillä
- ▶ Startti, Pro tai Premium-toiminnoilla
- ▶ toiminnot laajennettavissa tarpeiden mukaan
- ▶ kertamaksu tai leasing
- ▶ toimii PC:llä, tabletilla ja älypuhelimella

Kasvua *selvin sävelin*

Jarno ja Elina Järvenoja ovat suunnitelleet laajennuksen huolellisesti. Uusien rakennusten rakennustyöt ajoittuvat kahdelle vuodelle. Jalostussuunnittelussa eläinmäärän lisääminen on huomioitu jo useita vuosia.

Kangastalon tila siirtyi 2012 sukupolvenvaihdoksessa Jarnon haltuun. **Jarno** ja **Elina** eivät heti ryhtyneet laajentamaan, sillä molemmilla oli vielä agronomiopinnot kesken. Laajennussuunnitelmia oli kuitenkin tehty ja niitä hiottiin edelleen. "Luennoilla piirtelin paljon navetan kuvia luentomuistiinpanoihin", Jarno kertoo opiskeluajasta.

Valmistumistuttuaan Elina aloitti ProAgrian palveluksessa, mutta tällä hetkellä päivät kuluvat Taimi-tytön kanssa kotosalla. Jarno on puolestaan hoitanut karjan ja valvonut rakennustöiden edistymistä. Jarnon vanhemmat, **Antti** ja **Anneli**, asuvat onneksi naapurissa ja isä auttaa navettatöissä.

Uusi hiehopihatto, rehusiilot, lantala ja lietesäiliöt valmistuivat syksyllä 2017. Ne sijaitsivat

suojaisalla ja laajennukset mahdollistavalla tontilla noin kilometrin päässä pihapiiristä. Navetan rakennustyöt alkavat huhtikuussa 2018 ja valmista pitäisi olla ensi syyskuussa.

Ayrshire pysyy

Isännyyden vaihduttua Jarnolle karjan jalostus-asiantuntijaksi tuli **Katja Tulppo**. "Robottilypsyyn siirtyminen oli selvä asia, joten otimme robottimaisuuden ja etenkin lypsettävyyden heti jalostusvoitteiksi. Katjan kanssa kemiat kohtasivat, ja siitä asti yhteistyö on pelannut hienosti", Jarno kertoo.

Karja on puhdas ayrshire-karja ja sellaisena se pysyy. "Ayrshire on luonteeltaan sitkeä, ruokinnaltaan vaatimattomampi ja pitoisuudet ovat hyvät. Mietimme kokonaisuutta. Tuotoksen, rehukustannuksen ja työmäärä pitää olla tasapainossa", Jarno perustelee rotuvalintaa.

Kaikkien testaus kannattaa

Genomitestaus on yksi tärkeimmistä työkaluista. Kaikki lehmävasikat testattiin jo ennen LD-projek-

Syksyllä 2017 valmistunut hiehopihatto.

Tähän kohtaan tulee maitohuoneen ovi.

tiin liittymistä. "Testauksesta kannatti maksaa jo niillä korkeammillakin hinnoilla. Nyt hinta on jo todella edullinen ja DNA-korvamerkkejä käyttämällä testaus sujuu hienosti", Elina kertoo. "Haluamme löytää myös huonot yksilöt. Odotusarvoltaan parhaiden testaus on kuin ottaisi rehunäytteet vain parhaista rehueristä", Jarno jatkaa.

FabaRANE-rakennearvostelu tehdään kaikille ensikoille. "Rakenteessa on edistytty huomasti ja se innostaa. Rakennearvostelun seuraaminen on myös kehittänyt omaa karjasilmääni", Elina kertoo.

Asmo-hiehot pääsevät pian aitiopaikalta seuraamaan uuden navetan rakennustöitä.

Kangastalo, Toholampi

Jarno, Elina ja Taimi Järvenoja

Puhdas 30-päiväinen ayrshire-karja

Keskituotos: 10 716 kg EKM

Uusi pihatto valmistuu syksyllä 2018
Hiehopihatto, rehusiilot, lantala ja lietesäiliöt valmistuivat 2017

Peltoa vuokramaineen 68 ha
Metsää 80 hehtaaria

Hankinnat aikataulussa

Hiehojen hankinta on sujunut hienosti. "Teimme FabalNTO-suunnitelman, mutta ehkä ilmeisesti olisi pärjätty, sillä saimme helposti pari isoa erää hyvätasoisia hiehoja. Toisaalta sopimus oli hyvä keino seurata hankintoja ja se toimi takaraivossa vakuutena," Jarno kertoo. Joulukuussa suunnitelmaa verrattiin nykyiseen eläinmäärään ja kaikki näytti hyvältä.

Tällä hetkellä uudessa hiehopihatossa on 47 hiehoa. Niistä 15 tuli Elinan vanhempien, **Marjo** ja **Ari Ahosen**, karjasta Askolasta. Lähes puhtaan 120-päivän ayrshire-karjan keskituotos on yli 11 000 kiloa. Toinen 13 yksilön erä tuli LUKEn navetasta. Näiden ASMO-hiehojen genomiarvot vaihtelevat +10 ja +21 pisteen välissä.

Lypsyssä on jo neljä Hollolasta ostettua ensikoa. Nämä hankittiin samalla, kun

VikingGenetics osti Kaura-lehmän, VG-86, ja VR Umbron Novelli-vasikan huuhteluihin.

"Yksittäisiäkin eläimiä olemme ostaneet, mutta ne eivät ole pärjänneet. Keskitetyt hyvien eläinten ostot kannattavat", Elina kertoo.

X-Vik-siementä käytetään järjestelmällisesti parhaille lehmille ja hiehoille. "Aloitukseen ja mahdolliseen uusintaan käytetään lajiteltua. Jos ei niillä tarppaa, niin siirytään tavalliseen", Jarno kertoo. Alkiosiiroja on tehty vasta yksi. "Novellin alkio ei valitettavasti tarttunut, mutta näimme kuitenkin, kuinka helposti siirto sujui. Se kannustaa kyllä jatkamaan siirtoja", Elina kertoo. **f**

Mikko Säynäjärvi

FabaINTO

– avain tilan hallittuun eläinmäärän lisäämiseen

Oletko investoimassa uuteen tuotantorakennukseen? Oletko miettinyt, millaisia lehmiä ja kuinka paljon on navetassasi, kun rakennustyöt on tehty? Ota avuksesi FabaINTO-asiantuntijan tekemä suunnitelma eläinten hankinnasta ja budjetista.

► Tyhjä eläinpaikka maksaa uudessa navetassa laskelmien mukaan 200 – 250 € / kk. Eläinmäärän lisäämisessä suunnitelmallisuus on tärkeää, jotta työmäärä ja talous saadaan pysymään tasaisina ja pystyt varautumaan muutokseen.

► Ole ajoissa liikkeellä. Kokeneet navetan rakentajat kertovat usein olleensa eläinmäärän lisäyksen suunnittelussa ja toteutuksessa aivan liian myöhään liikkeellä. Oman karjan kautta suunnitelmallinen lisääminen pitää aloittaa vä-

hintään kolme vuotta ennen navetan valmistumista, mikäli halutaan mahdollisimman paljon uudistusta omasta karjasta.

► Ota rohkeasti yhteyttä lähimpään FabaINTO-asiantuntijaan! Yhteystiedot löydät:

HUIPPU-etu ItäMaidon tuottajille!

ItäMaito tukee investoivien tilojen FabaINTO-neuvontapalvelun käyttöä ja korvaa vuoden 2018 aikana jäsentensä FabaINTO-suunnitelmat. Jos olet maidontuottaja ItäMaidon alueella ja suunnittelet navetan rakentamista, ota yhteyttä alueen asiakaspäällikköön Anita Hyvöseen (anita.hyvonen@faba.fi tai 0400 614 061)

Alkioilla tehokkuutta jalostukseen

Kun olet kiinnostunut karjan tehokkaasta jalostamisesta ja haluat nopeasti tuloksia, valintasi on alkio. Saat parasta mahdollista eläinainesta tautiturvallisesti ja helposti.

- Saavuta jalostustavoitteet nopeammin
- Uudista karjaa tehokkaasti ja turvallisesti
- Vaihda rotua sujuvammin
- Edisty taloudellisesti tärkeiden ominaisuuksien jalostamisessa

Alkioilla kaikki poikivat hyviä vasikoita!

Lue lisää: www.faba.fi/palvelut/alkiot

Tuorealkio 150 € + alv.
Pakastealkio 250 € + alv.

Faban kumppani

Poimi parhaat genomitestauksella

Valitse parhaat yksilöt seuraavan sukupolven emäksi ja säästä hiehonkasvatuksen kustannuksissa. Genomivalinnalla tehostat naarasvalintaa helposti.

Genomitestin perusteella eläimelle lasketaan jalostusarvojen ennusteet seuraaville ominaisuuksille:

- tuotos
- rakenne
- terveys
- kestävyys

Lisätietoa Faban kotisivuilta sekä jalostusasiantuntijaltasi!

Lue lisää: <http://www.faba.fi/fi/genomitesti>

DNA-korvamerkki 27,10 €/eläin*

TEGO/FTA Card 29,10 €/eläin*

*hintoihin lisätään alv.

